
GALERIES DALMAU

J. Torres-Garcia.

EXPOSICIÓ DE DIBUIXOS Y PINTURES DE

:: J. TORRES-GARCIA ::

MCMXII

TEXT

ARCHIVO • VTE
RAFAEL

ARCHIVO d' ALTA

MOJULES
BARCELONA

DISTRET passant, sàpigues donchs, quan aquí entres, que no se t'ha cridat a *veure pintura*. Pera *veure pintura*, n'hi ha prou ab les exposicions, universals o de les altres, que cada día te n'ofereixen, a mida del desitg, y més encara, y més, fins al sadollament, fins a la nàusea tal volta, per kilometres y kilometres; y pintura de la grassa, de la sucosa, de la que afalaga la sensualitat y unta els ulls... Això d'aquí dins es altre negoci; negoci de penitencia y depuració. Això es bellesa, harmonía, no *pintura*. Això es un sever y magnífich experiment espiritual.

Bé mereix aquell qui l'ha acomplit que l'anomenem, per definició, el nostre pintor idealista. Pintor, donchs, fina, fundament nacional. Idealisme es lluny de naturalisme, però tampoch significa abstracció. Cosa més propria es aquesta, y vici, de gents septentrionals; com el naturalisme, de les gents de l'Orient. Nosaltres, els mediterranis, restem, segons la nostra més pura tradició, idealistes; que no vol dir negadors, ni menyspreuadors, del món material, però sos ordenadors, segons tipu intelectual y mesura. Som nosaltres uns eternisadors de lo sensible, o, si voleu, uns sensuais de lo etern. Som y serem sempre mentres haguem característich existir, fidels a aquella mentalitat greco-llatina, ahont el goig de l'esguart fou quelcom d'ennoblit pels deus mateixos, per tal que'ls deus mateixos havien sigut fets a goig de l'esguart.

An aquest port segur, an aquest assentar els peus, ab tota forsa, damunt la roca viva de les perennitats de la Rassa, no hi ha arribat el nostre pintor en un día, sinó darrera llarga y obstinada navegació. Ell també va partir de la boirosa Thule, y les darreres fulgors del romanticisme, en la forma impressionista, simbolista, decadenta, iluminaren son depart. Compteu que algunes de les teles mostrades avuy remunta a vint anys enrera, y recordeu quins tèrbols instants vivia, vint anys enrera, el pensament dels escullits. Una vaga però admirable previsió de son destí noble, acompanyà, però, aquesta marxa, com una estrella guiadora de ruta. En una sentència prodigiosa, treta recentment de lo inèdit, Ernest Renan ha dit: «El viatge dels Tres Reyes es un model de viatges en recerca de la veritat.» Diu això, perque aquell viatge se realisava, alhora ab el misteri de lo no sabut y ab la seguretat del estel. Talment aixís, el nostre romàntich qui partia, no ho feya únicament empès de vent atzaròs, però també guiat per la llum remota d'un astre.

El llarg camí ha tingut dues parts, de les que podem veure avuy les etapes, representades ab eloqüencia, damunt aquestes parets. Com pera tots nosaltres, l'experiencia interior en virtut de la qual havem aconseguit el definitiu assegurament, ha hagut d'esser pera en Joaquim Torres-García, doble. Li ha calgut, de primer, *despullarse*, com qui diu, y *despullar* les seves idees; després *revestirse* y tornarles a *vestir*, però ja ab vestidures immortals. De primer, desferse de sentimentalitat; d'anècdotes, de literatura, de rastres vuitcentistes, pera arribar a la

puresa ideològica y al nú; després, perquè ab això ja s'vorejava l'abim de l'abstracció, fugirne, baixar de nou amorosament a les coses concretes, però ja sabent esguardarles baix especie d'eternitat. Son els dos processos centrals successius, es la filosofia de l'Home qui Treballa y qui Juga : el procés d'*ascetisme*, per el qual, en recerca de la llibertat, s'emancipa aquell progresivament de tot l'exterior, arribant a considerar com exterior el propi sentiment; y, desseguida, el procés del *seny*, per el qual en recerca de l'eficacia, torna a adreçarse al mon exterior, acceptantlo, redimintlo, incorporantlo, tan lluny com se pot, a l'esfera del propi albir. Es el doble esforç que ha calgut que acomplíssim pera esser, primer *Clàssichs*, y desseguida *Genuïns* o castiços, devots de lo arquetípic y devots de català. En Torres-García ha dut son procés d'ascetisme fins ahont ha calgut, pera arribar a pintar una Dea núa, o «Pal·las portant la Filosofia a l'Helikon, ahont entra a esser una dècima Musa»; però ha sabut, després, descendir, en un altre procés admirable de seny, fins a representar, ja nets de qualsevulla anecdotisme, els dos compares, vestits d'americana y gorra, qui acompanyen una mula a l'estable d'una masoveria nana, deixant el carro ajagut, que finament retalla dos brassos negres damunt el cel ennuvolat.

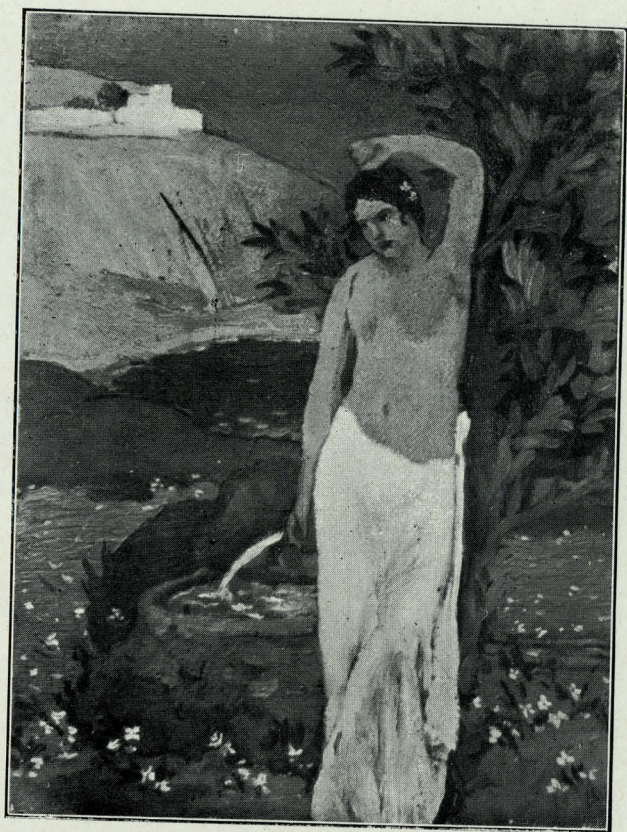
A lo llarg de tota la ruta, d'experiment tan complexe, quin fort heroisme el d'aquest pintor, quina puresa d'ideal, quina noblesa d'ofici, tan rara en el mon artístich contemporani! Si en algun instant ha pogut caure en feblesa, may en claudicació. L'injusticia, l'oblit, les dureses de l'existencia, la temptació, constantment presenta d'aconseguir, a costa d'un petit sacrifici de dignitat, els fàcils aplaudiments democràtics, no han sabut desviarlo un punt de son aspre camí. En Joaquim Torres García, es en aquest punt entre nosaltres, no solament una alta figura artistica, sinó una alta figura moral. A les feines més humils y anònimes ha dat la mateixa intransigencia de honestitat que a les més importantes. Y n'ha tentat prou, y n'ha acomplit, d'aquestes ab un total desinterés, en l'ombra, en el silenci, en l'orgullosa solitud, batentse ab les pitjors angoixes materials y morals. Tal iglesia totalment pintada, tal capella, tal decoració de casa particular, obra d'ell, bastarien a la gloria d'un artista... Ara nosaltres demanem, pera aquesta gloria en potencia, una consagració. Demanem pera el solitari de fins avuy aquella cooperació social, sense la qual se perden miserablement el millors productes de la cultura. Demanem pera en Joaquim Torres-García, pintor idealista, pintor nacional, elogi y respecte, murs a omplir, encàrregs oficials, seguretats y medis, indispensables a un art que no pot confiarse, per la seva mateixa mena, al risch versàtil de les ignares sancions y de la recompensa dels públichs... Y gosem també demanar pera l'home qui ha talment sofert per la seva integritat, un poch de simpatia, un poch de joia, un poch de companyia dels escullits, de totes aquelles coses, bones sempre, però necessaries com en cap moment, quan la joventut ja es punt de posta, y quan la barba del brau lluitador ja s'ornamenta ab la noblesa melancòlica dels primers cabells blancs.

XENIVS

CATÁLECH

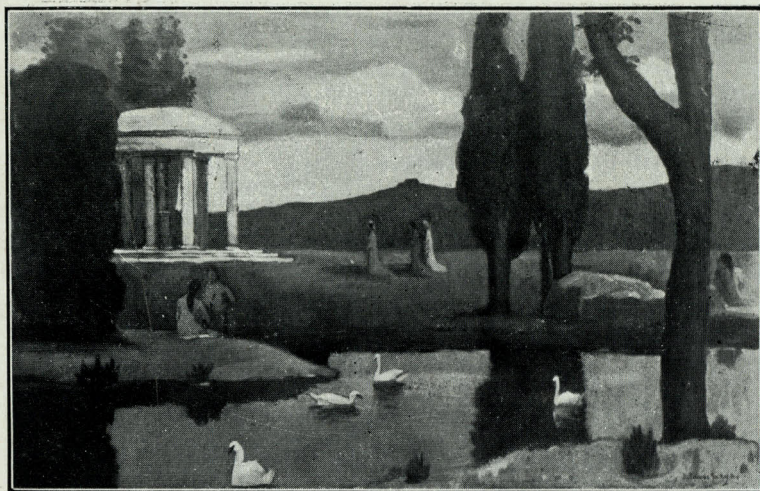

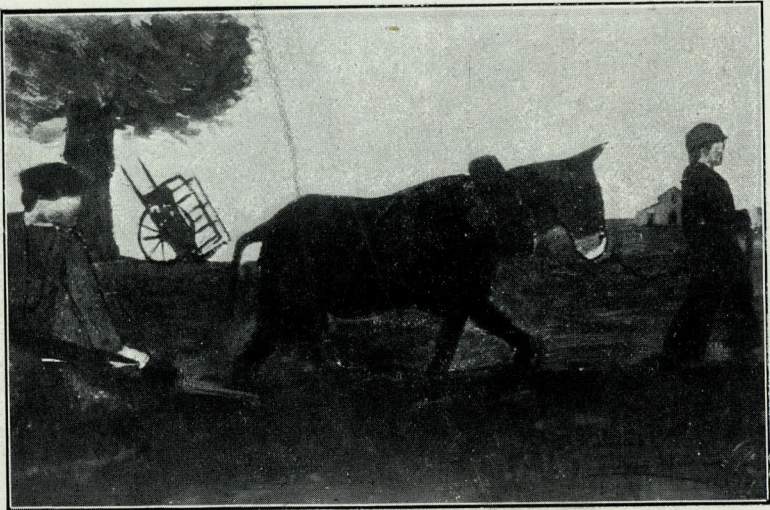

1. El riu. (*Perteneix a M. P. de T.*)
2. Sant Joan, vell.
3. Del país dels tarongers.
4. Jardí trist. (*Perteneix a don Y. Pascual.*)
5. L'arbre de Pallas.
6. País tranquil. (*Perteneix a don B. Soler.*)
7. Les noyes blanques. (*Perteneix a don O. P. de Berenguer.*)

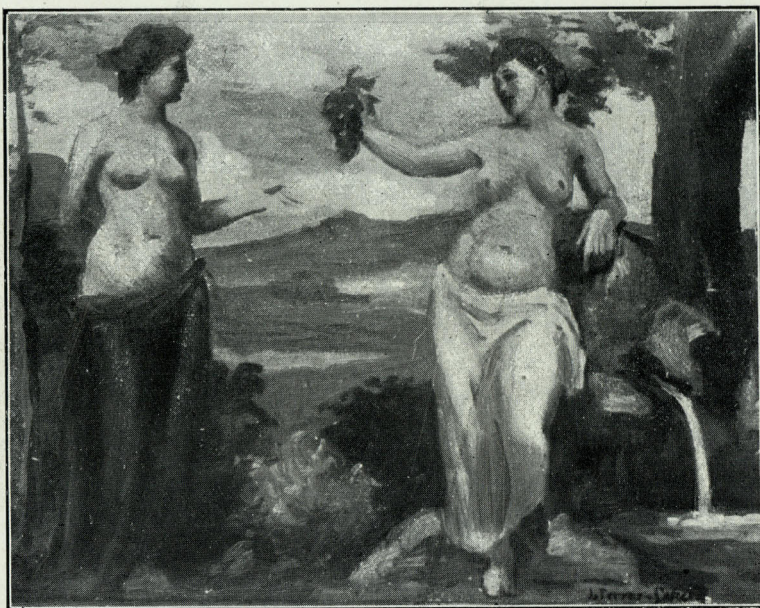
8. Día gris (pastell).
9. Costa mediterrania (pastell).
10. De les ribes.
11. Nota.
12. Nota.
13. El taronger.
14. La ninfa.
15. Mar verda.
16. L'auga.
17. Font de joventut. (*Pertencix a la senyora Vda. d'Albeniz.*)

18. Autorretrat. (1901.)
19. Les germanes.
20. Día seré.
21. El jardí d'Edgard Poe.
22. El jardí del poeta.
23. Temple a les ninfes. (*Perteneix a don P. Corominas.*)

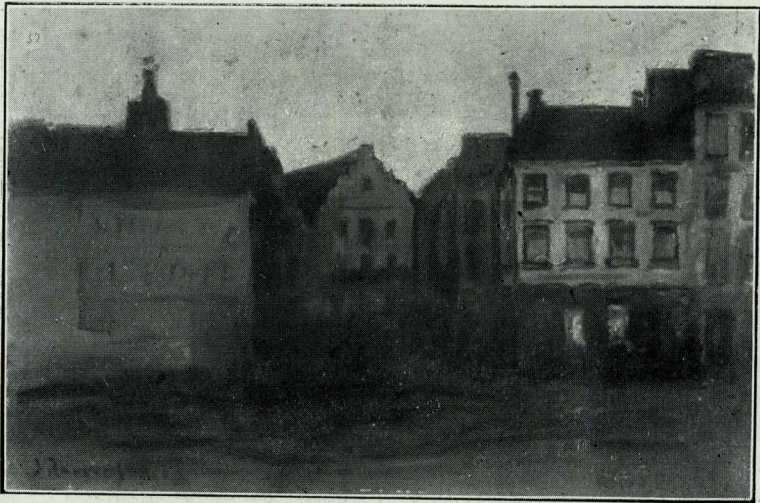
24. Dons de Pomona.
25. Feina de dones.
26. Retrat de M. P.
27. Fragment d'un fris pera l'iglesia de Sant Agustí (esboç).
28. Les flors (estudi al tremp).
29. Les cindries (tremp).
30. Fris (fresch).
31. La parra (fresch).
32. Estudi de fresch.
33. Atletes (tremp).
34. La mula (tremp). (*Perteneix a don E. d'Ors.*)
35. Els fruits. (*Perteneix a don P. Corominas.*)
- 35 bis. Sota l'alzina. (*Perteneix a don B. Romero.*)

36. Fruits madurs.
37. Calipso.
38. El brollador.
39. El fruit d'or.
40. Capvespre.
41. L'hora de l'amor.
42. Vespre d'estiu.
43. Retrat de M. P.
44. Ninfa de la font.

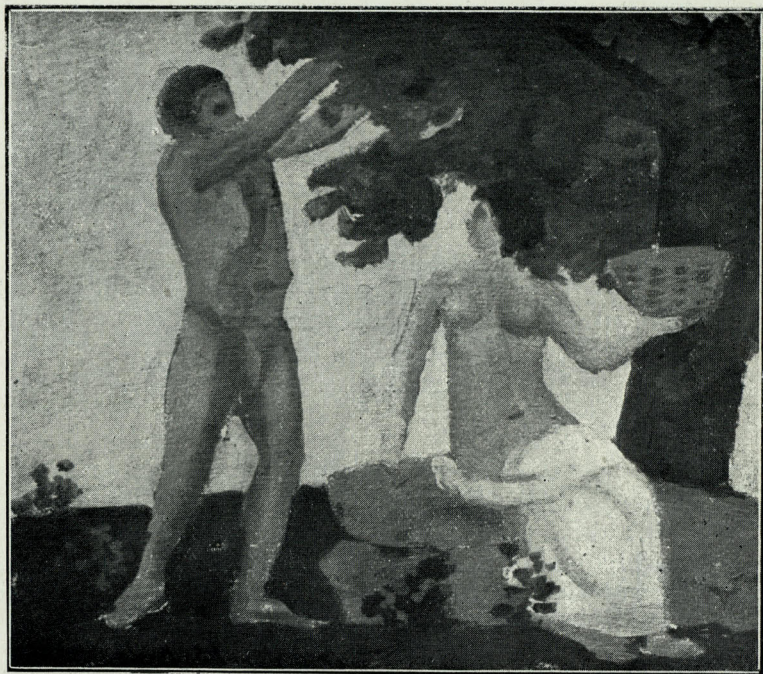
45. Retrat.
46. Flors y fruites.
47. La font de marbre. (*Perteneix a don J. Folch y Torres.*)

48. Sainte Gudule (Brusel les).
49. Porte de Hal (Brusel-les).
50. Rue du marché aux charbons (Brusel-les).
51. Notre-Dame (París).
52. Retrat de I. T.
53. Llum artificial.

54. Narració (trep). .
55. Repòs (trep). .
56. Fruits (trep). .
57. Conversa (trep). .
58. Encara en la Edat d'Or (trep). .

59. Filossoffa, X^a musa.
60. La fonteta.
61. El vi.
62. Gent de vora'l mar.
63. Conversa.
64. L'altar dels fruits.
65. Les taronges.
66. Retrat.
67. Les aglans.
68. Tornada del camp (trep).

69. Tarongers vora'l mar.
70. Esboç.
71. Els prèssechs.
72. De la Edat d'Or.
73. L'agricultura. (*Esboç d'una pintura decorant un pabelló de la
Exposició de Brusel·les.*)
74. Fonteta rústega.
75. Retrat.
76. Composició del fris de l'iglesia de Sant Agustí, de Barcelona.
77. Retrat de don Lluís de Zulueta, 1902 (dibuix).
78. Contemplació. (*Perteneix a don B. Romero.*)

